

УДК 699.85

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Жидкова Тетяна, к. т. н., доцент

*Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова,
tavlz9794@gmail.com*

Постановка проблеми. Нещодавно, в щовечірньому зверненні до народу президент зазначив, що серед загиблих на цій війні кількість мирних мешканців в десятки разів перебільшує втрати серед військових.

Більшість цивільних загинули на українській території через враження уламками ракет під час обстрілів міст або стали живцем похованими в підвалах зруйнованих будинків.

Пошук відповіді на питання «чому так сталось», змусив проаналізувати стан наявних споруд захисту та їхню відповідність щодо законодавчої документації, чинних будівельних норм й стандартів.

Визначення мети та завдання дослідження. Метою даного дослідження є пропозиції до влади щодо корегування чинної й розробки нової нормативної документації щодо захисту цивільного населення.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

- аналіз відповідності чинної нормативної й законодавчої документації стосовно захисту цивільного населення сучасним вимогам;
- вивчення досвіду країн, щодо забезпечення цивільного захисту населення;
- розробка пропозицій щодо внесення змін до поточної редакції чинної нормативної й законодавчої документації.

Основна частина дослідження. Війна в Україні показала повну неспроможність забезпечення цивільного захисту населення. Аналіз відповідності чинної нормативної й законодавчої документації бази стосовно захисту цивільного населення сучасним вимогам показав, що наявна система захисту населення майже повністю відповідає нормативним вимогам [1; 5].

Ст 32 Кодексу цивільного захисту чітко визначає перелік захисних споруд і категорії населення, що підлягають укриттю [1].

Захист основної частини населення відповідно до кодексу цивільного захисту передбачено у найпростіших укриттях, зокрема цокольних або підвальних приміщеннях.

На сьогодні це засмічені приміщення, зі покритими пліснявою стінами, з слідами протікання водогінних мереж і місцем проживання щурів. З усім тим саме в таких приміщеннях вже майже чотири місяці живуть мешканці Харкова. Ті, кому більше пощастило сплять на підлозі станцій метрополітену.

Як це не жахливо, але саме такий захист в нелюдських умовах передбачено чинними будівельними нормами.

Розроблена принципова схема поверху будинку стійкого до руйнування, що передбачає створення міцного монолітного стовбура всередині будинку. під час застосування запропонованого рішення пошкодження частини будинку не призведе до його руйнування.

Спираючись на досвід багатьох держав світу, запропоновано створення системи захисту цивільного населення, основний принцип якої є забезпечення швидкого доступу до укриття в будь-якій частині міста [6–10].

В житловому середовищі пропонується створення безпечного простору, що складається з побутових притулків й бомбосховищ або бункерів, призначених для захисту від вибухової хвилі та уламків.

Наступною ланкою в захисті населення мають стати бомбосховища або бункери. Ці приміщення мають захистити людей не тільки від вибухової хвилі ц уламків, але й від прямого ракетного удару.

Реалії сучасної війни показали необхідність перебування в бомбосховищах тривалий час. Не тільки ховатись, але жити в таких приміщеннях. Отже, доступ до бомбосховища повинні мати всі мешканці міст, а не тільки визначені категорії. В цих умовах слід чітко розрізняти бомбосховища короткочасного й тривалого перебування. Для тривалого перебування пропонується кілька видів бомбосховищ за формою власності: приватна, колективна й муніципальна.

Висновки. Чинні законодавство й будівельні норми не передбачали реалій війни й не передбачали сховища для основної частини населення. Це призвело до масової загибелі цивільного населення.

Навіть наявні сховища не були розраховані на тривале перебування, місткість бомбосховищ не відповідає кількості людей, що потребували укриття, розташування унеможливило досяжність до них протягом часу від початку сигналів тривоги й початком обстрілів.

Проведені дослідження показали необхідність розробки відповідної нормативної й законодавчої документації й низки заходів щодо забезпечення захисту цивільного населення.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України. Документ 5403-VI, чинний, поточна редакція від 03.04.2022, підстава: 2081-IX [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> URL

2. ДБН В.1.2-4:2006. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони). [Чинний від 2019-08-01]. Київ : Мінрегіон, 2019. [Електронний ресурс]. URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-754>

3. Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138. [Чинний, поточна редакція від 10.12.2021], підстава: 1269-2021-п [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-%D0%BF#Text>

4. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Основні положення. [Чинний від 2010-01-19]. Київ : Мінрегіон, 2010. [Електронний ресурс]. URL: http://www.ksv.biz.ua/publ/dstu/dstu_b_a_2_2_7_2010/3-1-0-258

5. ДБН В.2.2-5-97. Захисні споруди цивільної оборони. Будинки і споруди. Зі змінами [Чинний від 2019-01-01]. Київ : Мінрегіон, 2018. [Електронний ресурс]. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/ZM3_DBN_V225.pdf

7. Безпечні приміщення. [Електронний ресурс]. URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:82OWdxTn_YsJ:https://www.oref.org.il/12495-15944-ru/Pakar.aspx+&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua

8. Civil Defence Shelter. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.scdf.gov.sg/home/civil-defence-shelter>

9. Acts and Requirements. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.scdf.gov.sg/home/civil-defence-shelter/acts-and-requirements>